

Nr 8.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående utredning och förslag till ny lag om yrkessjukdomar.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 79, vilken behandlats av andra lagutskottet, ha herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå under hänvisning till vad som anförts i motionen nr 78 i andra kammaren hemställt, att »riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till ny lag om yrkessjukdomar i huvudsaklig överensstämmelse med i nämnda motion angivna synpunkter».

I motionen II: 78 framhålla motionärerna, att de nuvarande bestämmelserna om ersättning för skada eller sjukdom ådragen i arbete i vissa avseenden äro mycket bristfälliga och orättvisa. Motionärerna anföra i anslutning härtill bland annat följande:

Lagen (lag om försäkring mot vissa yrkessjukdomar den 14 juni 1929 samt komplementet till denna, KK den 24 november 1944 — SFS nr 753) uppräknar exempelvis vissa ämnen som kunna föranleda yrkessjukdomar. En träarbetare, som impregnerar trä med klorderivat av fenol eller naftol, kan sålunda få eksem och detta räknas då som yrkessjukdom och den skadade blir berättigad till ersättning. Men en trädgårdsarbetare, som får eksem av en viss sorts växter, eller en målare, som får samma sjukdom av terpentin, äro i lagens mening icke utsatta för yrkessjukdom.

Samma godtyckliga urval av de anledningar, som kunna leda till yrkessjukdom, tillämpas i fråga om smittosamma sjukdomar. En sjuksköterska, som vårdar en patient med difteri, kan få sjukdomen och är då berättigad till ersättning. Men den som under enahanda förhållanden får mässling erhåller ingen ersättning och inte heller den som under tjänst blir smittad med tuberkulos. Orättvisan i detta system är påtaglig.

Bristerna i lagen bero i vissa fall också därpå, att det efter dessa föreskrifters tillkomst uppstått nya anledningar till yrkessjukdomar, t. ex. det stora antal nya syntetiska ämnen som under senare tid kommit till användning.

Lagen om yrkessjukdomar bör därför omprövas för att garantera ett bättre rättsskydd än för närvarande. I en reviderad sådan lag bör med yrkessjukdom förstås varje sådan sjukdom som bevisligen eller med stor sannolikhet orsakats:

- 1) av å arbetsplatsen eller i arbetsprocessen förekommande kemiska föreningar,
- 2) av å arbetsplatsen eller i arbetsprocessen förekommande fysikalisk påverkan,

3) av ovanliga ansträngningar, upprepade stötar, ensidiga och fortgående rörelser,

4) av smitta ådragen i arbetet vid direkt eller indirekt vård av sjuka människor eller djur.

Lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar antogs av 1929 års riksdag och utfärdades den 14 juni 1929 (nr 131). Ändringar i densamma ha vidtagits genom lagar den 12 september 1930 (nr 335), den 26 juni 1936 (nr 384), den 3 juni 1938 (nr 211) och den 19 maj 1944 (nr 226).

Lagen är anknuten till lagen om försäkring för olycksfall i arbete på det sättet, att var och en som enligt olycksfallsförsäkringslagen är försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbete även skall anses vara försäkrad för vissa närmare angivna yrkessjukdomar. Ersättning i anledning av dylik sjukdom utgår enligt i huvudsak samma grunder som för olycksfall i arbete. Lagen är i sin nuvarande lydelse tillämplig dels å yrkessjukdom, som utslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av vissa i lagen uppräknade giftiga ämnen eller viss strålning, och dels å vissa andra sjukdomar, som äro särskilt angivna i lagen, där sjukdomarna utslutande eller till övervägande del förorsakats av den försäkrades arbete. Där emot innehåller lagen icke någon allmän bestämmelse om rätt till ersättning vid sjukdom, som förorsakats av den försäkrades arbete.

I ett i december 1947 till Kungl. Maj:t överlämnat betänkande angående vissa ändringar i olycksfallsförsäkringslagen m. m. har *socialvårdskommittén* framhållit, att åtskilliga av de spörsmål, som mötte vid den kommittén åvilande översynen av den sociala olycksfallsförsäkringslagstiftningen, vore så vittgående, att ståndpunkt till dem icke kunde tagas utan omfattande utredningar. Bland de spörsmål, som krävde omfattande utredningar, vore frågorna om ändrade principer för invaliditetsbedömningen enligt olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringslagarna, om utvidgning av kretsen av de vid dödsfall ersättningsberättigade samt om införande av ersättningsrätt vid andra yrkesåkommor än de i yrkessjukdomsförsäkringslagen angivna sjukdomarna. Utredningsarbetet i dess helhet kunde icke slutföras förrän tidigast under andra halvåret 1948.

Utskottet. Lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar innehåller icke någon allmän bestämmelse om rätt till ersättning vid sjukdom, som förorsakats av den försäkrades arbete. I stället lämnas i lagen en förteckning över vissa fall, som berättiga till ersättning. Denna lagens konstruktion leder stundom till resultat, som icke äro tillfredsställande. En viss yrkessjukdom kan berättiga till ersättning enligt lagen, under det att andra liknande sjukdomar ej medföra sådan rätt därför att de ej äro upptagna i förteckningen. Enligt utskottets mening är en översyn av lagen påkallad. Socialvårdskommittén torde emellertid inom kort komma att i samband

med den kommittén åvilande översynen av den sociala olycksfallsförsäkringslagstiftningen verkställa en utredning av frågan om införande av ersättningsrätt vid andra yrkesåkommor än de i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar för närvarande angivna sjukdomarna. Därvid torde kommittén även komma att överväga möjligheterna att använda nya principer för bestämmandet av de sjukdomar, som skola berättiga till ersättning enligt lagen. Någon framställning till Kungl. Maj:t med begäran om utredning av ifrågavarande spörsmål är av nu anförda skäl icke erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 79, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 februari 1948.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Holmbäck*, Forslund, Hage, Björkman, Nils Elowsson, fröken Andersson och herr Hallagård;

från andra kammaren: herrar Hagård*, Hellbacken, Johnsson i Kastanjegården, Holm*, Hedlund i Rådom, Andersson i Eskilstuna, Lundberg och Andersson i Alfredshem.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.